

РЕШЕНИЕ

№ 1945

гр. София, 19.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО III ВЪЗЗИВЕН БРАЧЕН СЪСТАВ,

в публично заседание на двадесет и седми юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Любомир Луканов

Членове: Клаудия Р. Митова
Яна Ем. Владимирова

при участието на секретаря Ирина Ст. Василева
като разгледа докладваното от Яна Ем. Владимирова Въззивно гражданско дело № 20221100503698 по описа за 2022 година

Производството е по реда на глава XX от Гражданския процесуален кодекс.

С решение № 20224482 от 20.12.2021 г. по гр.д. № 53987/2020 г. на Софийски районен съд, III гражданско отделение, 83 състав, са определени на основание чл. 128, ал. 1 СК мерки за лични отношения на бабата Н. М. Н., с ЕГН *****, с децата Р.М. Ш., ЕГН *****, и З.М. Ш., с ЕГН *****, както следва: бабата има право да вижда и взема децата всяка втора и четвърта седмица на месеца в събота от 10.00 часа до 16.30 часа в присъствие на майката или определено от нея трето лице за срок от шест месеца от влизане в сила на решението; след този срок – без присъствие на майката или определено от нея трето лице като взема и връща децата от дома на майката; десет дни през лятото, които не съвпадат с платения годишен отпуск на майката. Оставено е без уважение искането на Р. Р. Ш. за присъждане на разноси по делото.

В срока по чл. 259, ал. 1 ГПК срещу решението е подадена въззивна жалба от ответницата Р. Р. Ш., чрез процесуалния □ представител адв. Д.К.. Изложени са оплаквания за неправилност на решението. На първо място се сочи, че е налице съществено нарушение на процесуалните правила, тъй като проведеното на 8.06.2021 г. о.с.з. е било проведено в 17,09 ч. и е приключило в 17,11 ч., като ответницата и процесуалният □ представител не са били уведомени за променения час на заседанието, на делото е бил даден ход в тяхно отсъствие и е било приключено съдебното дирене. На следващо място се сочи, че ищцата не е доказала по делото фактите, от които черпи благоприятни последици – какъв е конкретният интерес на децата при

определяне на мерки за режим на лични отношения и обстоятелствата, които обуславят този интерес, в това число възпитателски качества, грижи полагани до момент и др. Сочи, че следва режимът на лични отношения с бабата да е съобразен с режима на самите деца и техните възможности за обучение, подготовка и почивка, както и при съобразяване с възможностите на майката. Първоинстанционният съд не бил взел предвид интереса на децата, тяхната възраст, физически, психически и емоционални потребности, способностите и възможностите на ищцата да се грижи за тях, както и обстоятелството, че децата не познават баба си. Посочва се, че майката на децата не е отказвала контакт между тях и бабата, като причините за прекъсване на контакта били по вина на самата ищца, която отказвала да посещава децата в дома им. Сочи се още, че определеният от първоинстанционния съд режим бил неподходящ и неадекватен, като създавал затруднения и за майката на децата. Позовава се на допуснато от първоинстанционния съд процесуално нарушение – не било допуснато изслушването на заключение на вещо лице психолог относно психологическото и емоционалното състояние на ищцата във връзка със загубата на сина □ и липсата на продължителен контакт с децата. При тези съображения се прави искане за отмяна на първоинстанционното решение и отхвърляне на иска.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК писмен отговор на въззивната жалба е подаден от ищцата Н. М. Н., чрез процесуалния ѝ представител адв. Я.С.-А.. Изложени са съображения за неоснователност на въззивната жалба. Сочи се, че решението е правилно, законосъобразно и мотивирано. Оспорват се фактическите твърдения, изложени във въззивната жалба. Прави се искане за потвърждаване на решението на първоинстанционния съд.

Софийският градски съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивните жалби пороци на атакувания съдебен акт, приема следното:

Съгласно чл. 269 ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част. Съгласно приетото в т. 1 от Тълкувателно решение № 1 от 9.12.2013 г. по тълк.д.№ 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС, въззивният съд следи служебно за интересите на ненавършилите пълнолетие деца.

Решението на първоинстанционния съд е валидно, а в обжалваната част – допустимо.

Съгласно чл. 128, ал.1 СК, мерки за лични отношения с бабата и дядото се определят, ако това е в интерес на детето. Интересът на детето изисква да бъдат преценени всички обстоятелства, имащи отношение към възможността за правилното му отглеждане и възпитание, за създаване на трудови навици и изграждането му като съзнателна личност. Семейният кодекс не съдържа легално определение на понятието "интерес на детето". При определяне на същия съдът следва да се води от систематичното тълкуване на чл. 59, ал. 4 СК, вр. чл. 124, чл. 125 и др. СК; от постановките, възприети с т. 3 от Постановление № 1 от 12.11.1974 г. на Пленума на ВС, което не е изгубило сила и при действието на сегашния СК; от легалната дефиниция, съдържаща се в §1, т. 5 ДР на Закона за закрила на детето. Определянето на мерки за лични отношения на бабата и дядото с детето, съобразно чл. 128 СК, е

обусловено от конкретната преценка за интереса на детето. Интересът на детето е винаги нещо конкретно, тъй като е интерес на отделна личност. Преценката за най-добър интерес на детето се основава на желанията и чувствата му, физическите, психически и емоционални потребности, възрастта, пола, миналото и други негови характеристики, опасността или вредата, която му е причинена или има опасност да бъде причинена, както и всички други обстоятелства, имащи отношение към детето.

Мерките за лични отношения на бабата и дядото с детето следва да се определят при съвкупната преценка на посочените обстоятелства. Интересът на всяко дете е да расте в нормална семейна среда, като контактува с родителите си и с роднините от майчина и бащина страна. По този начин детето получава възпитание, подкрепа, придобива опит за различни житейски ситуации. Отчуждението от близките, включително от дядото и бабата от майчина и бащина страна не е в интерес на детето, освен когато те вредят на развитието и възпитанието му. По принцип бабата и дядото са мотивирани да полагат грижи за отглеждане и възпитание на внуците си и то в техен най-добър интерес /решение № 249 от 6.01.2020 г. по гр. д. № 351/2019 г. на ВКС, IV г.о., решение № 140 от 10.07.2015 г. по гр. д. № 3356/2014 г. на ВКС, IV г.о./

По делото се установява, че синът на ищцата М.З. Ш. и ответницата Р. Р. Ш. са сключили граждански брак на 24.04.2018 г., от който са родени децата Р.М. Ш. и З.М. Ш. с дата на раждане 24.08.2018 г. Установява се, че на 4.02.2019 г. М.З. Ш., баща на малолетните Р. и З., внезапно е починал. След смъртта на бащата на децата и син на ищцата, тяхна баба, отношенията между ответницата и ищцата се влошили, като между същите възникнали конфликти, включително по повод имуществени въпроси. По данни на ответницата децата Р. и З. общуват пълноценно с баба си и дядо си по майчина линия, както и с дядо си по бащина линия /той и ищцата са били в граждански брак, прекратен с развод през 1999 г./ По изложените дотук факти страните не спорят.

Спорно по делото е какъв е родителският капацитет на бабата на двете деца Н.Н. и дали е в интерес на децата същите да имат определени мерки за лични отношения с нея. Майката на децата се съмнява в подбудите на ищцата да иска да има определен режим на лични отношения с двете деца, без да изтъква конкретни факти в тази насока. Твърди, че мъката на ищцата по загубата на сина □ ще повлияе зле на малките деца. Оспорва възможностите на ищцата да се грижи адекватно за двете деца и да посреща нуждите им.

В тази връзка пред въззивната инстанция са приети два социални доклада, изготвени съответно от ДСП – Слатина и ДСП – Сердика.

В изготвения от ДСП – Сердика социален доклад социалният работник сочи, че ищцата живее в тристаен апартамент, модерно обзаведен, с отлична хигиена, с всички необходими условия и мебели за пребиваване на децата там. Същата притежава и къща с голямо дворно място в село Дръмша, община Костинброд, където би могла да води децата, за да прекарват време сред природата. Ищцата е собственик на студио за красота, като с получаваните доходи задоволява собствените си потребности и е способна да посрещне нуждите на децата по време на престоя им при нея. Заключение

на ДСП – Сердика по случая е, че ищцата е способна да полага адекватни грижи по отглеждането и възпитанието на двете деца, като възобновяването на контактите между Р. и З. и баба им Н.Н. в режим на контакти, съобразен с възрастта и дневния режим на децата, с цел запазване на родовата принадлежност, не нарушава техните права и интереси.

В социалния доклад, изготвен от ДСП – Слатина се сочи, че жилището, в което живеят майката и двете деца, се състои от кухненски бокс и всекидневна, детска стая, баня с тоалетна и една тераса, осигурени са необходимите мебели и електроуреди. Майката на децата е трудово ангажирана и получава доход около средния за страната. По данни на майката децата поддържат контакти с близките си роднини по майчина линия, а по бащина линия с дядо си и с чичо си. До момента бабата по бащина линия, ищца по делото, не била проявила интерес да общува с децата.

Пред въззивната инстанция е прието заключение на вещо лице по допуснатата от съда съдебно-психологическа експертиза. Същото въззивният съд кредитира като компетентно изготвено и обосновано. Съгласно поставените от съда задачи, вещото лице е провело срещи с ищцата, с ответницата, както и среща между децата и баба им в присъствие на майката и неин адвокат.

Пред първоинстанционния съд са изслушани показанията на двама свидетели – Т. П., без дела и родство със страните, и С.В., майка на ответницата. Въззивният съд кредитира показанията на св. П. като незаинтересовани, кореспондиращи с останалите доказателства по делото и вътрешно непротиворечиви. Показанията на св. Върбанова въззивният съд цени при условията на чл. 172 ГПК, като кредитира същите в частта, с която се описва конфликта между страните. От друга страна от показанията на св. П. се установява, че ищцата има голямо желание да вижда децата, виждала ги е редовно преди смъртта на баща им, има нужния капацитет да се грижи за тях, доколкото е полагала грижи и за друго дете, което не е нейно родно.

По повод изложените във въззивната жалба съображения за неправилност на решението, обосновани със съмненията на ответницата относно емоционалното и психическото състояние на ищцата, вещото лице е посочило, че след проведени разговори с ищцата, среща между децата и ищцата, както и предвид резултатите от скрининговия въпросник, няма данни за невротични или психични отклонения на ищцата, които да повлияят негативно на децата. Няма основание да се приеме, че психическото и емоционалното състояние на ищцата би поставило двете деца в риск или би им повлияло негативно в поведенчески, социален или емоционален план. Посочено е, че към момента Н.Н. е съумяла да преработи внезапната загуба на сина си, баща на двете деца, по начин, който □ позволява да не дава израз на скръбта си и да общува адекватно с внучките си. В съдебно заседание вещото лице уточнява, че въпросника, попълнен от Н.Н. е скринингов и стандартизиран, като чрез него се прави оценка дали дадено лице има нужда от допълнителна квалифицирана помощ, като в случая с Н.Н. резултатите били убедителни и нямало налице индикации за отклонение в психическото □ състояние, включително и с оглед непосредствените наблюдения на вещото лице. Ето защо въззивният съд не споделя съображенията, изложени във въззивната жалба, че ищцата е в нестабилно емоционално състояние и би могла да повлияе негативно на двете деца на това основание. Въпреки че

безспорно се установява, че ищцата е преживяла тежко загубата на сина си – обстоятелство, което тя признава в исквата молба и при проведените с вещото лице разговори – към момента тя е изработила механизми, чрез които да не дава израз на скръбта си така, че да не повлияе негативно малолетните Р. и З..

Твърди се от въззивницата, че не били ясни интересите на ищцата от определяне на мерки за лични отношения с децата, като същата има съмнения в истинските намерения и чувства на ищцата към децата. Твърди още, че по делото била изнесена информация за техни стари конфликти и била налице личностна война, която се проявила при срещата между бабата и двете деца заедно с майка им. Въззивницата счита, че тя и бабата на децата трябва заедно да посещават психотерапевт, с когото да работят върху отношенията си.

Изложените оплаквания въззивният съд счита за неоснователни. Действително се установява, че майката на децата и баба им – ищцата – са във влошени отношения, като разрыв е настъпил след смъртта на бащата на двете деца. Отношенията между ищцата и ответницата обаче са от значение за предмета на делото само доколкото се отразяват на връзката на двете деца с всяка от тях и при оценка на интереса на децата от определяне на мерки за лични отношения с баба им по бащина линия, поради което следва да бъдат коментирани единствено в този контекст.

В тази връзка въззивният съд кредитира заключението на вещото лице, което противно на твърденията на въззивницата в обратния смисъл, е констатирало, че в миналото между ищцата и ответницата е имало проблеми и спорове, както и че към момента те съумяват да спазват добрия тон и да контролират емоциите си. Ето защо макар действително отношенията между двете да са резервирани, предвид възникналите в миналото спорове, въззивният съд намира, че няма основание З.ди евентуален конфликт между ищцата и ответницата двете деца да бъдат лишени от възможността да общуват с майката на своя починал баща.

Твърденията на майката, че ищцата има неясни интереси към децата и че истинските □ намерения били различни от заявените, не се основават на конкретни факти и обстоятелства, а на нейни субективни усещания, провокирани от собствените □ отношения с ответницата. От заключението на вещото лице, а и от съвкупната преценка на останалите доказателства по делото – писмените такива и социалните доклади – се установява, че макар конфликт между майката и бабата на децата да е имало, към двете деца бабата има добро отношение и желание да развие стабилна емоционална връзка с тях. Нещо повече, вещото лице сочи, че ищцата е готова да се съобразява със зададения от майката тон и съдържание на комуникация с децата, включително по повод обсъждане на темата за смъртта на баща им. Ето защо не се установява ищцата да има намерения към децата, различни от открито заявените от нея – да играе активна роля в живота им като тяхна баба. Според вещото лице същата има и подходящ маниер на общуване с децата, демонстрирала е необходимите умения да ги изслушва, да отговаря по подходящ начин на въпросите им, да не проявява желание да им налага мнение, нито да проявява излишни или неподходящи емоции.

Следва да се отбележи, че противно на твърденията във въззивната жалба, в

настоящия случай децата имат особено голям интерес от редовно общуване с баба си по бащина линия и изграждане на добра емоционална връзка с нея. Бащата на децата е починал, когато те са били едва на няколко месеца, като както сочи и вещото лице, общуването с роднините по бащина линия ще допринесе за по-доброто опознаване на баща им в неговите различни възрастови периоди, като характер, поведение и т.н. Вещото лице е посочило, че редовното и пълноценно общуване с бабата по бащина линия ще помогне за по-доброто формиране на тяхната фамилна идентичност и произход, което е от съществено значение за тяхната емоционална стабилност сега и в бъдеще.

Ето защо налице са всички предпоставки по чл. 128 СК за определяне на мерки за лични отношения между бабата Н.Н. и двете деца Р. и З..

При определяне на конкретен режим на лични отношения на децата с бабата следва да се вземат предвид възрастта на децата, нивото на физическото и емоционално развитие на същите, отношението им към бабата, нейните качества да ги отглеждат и възпитават, влиянието, което тя може да оказва за развитието на техните личности. При определяне на конкретен режим на лични отношения на децата с бабата следва да се съобрази необходимостта децата да посещават съответно учебно заведение от определена възраст, да се отчете обстоятелството, че родителят, на когото е предоставено упражняването на родителските права, работи, и че на същия е необходимо време за ежедневни контакти с децата. Конкретният режим по чл.128 СК следва да се съобрази с установения режим на децата на обучение, почивка, включително и с родителя, на когото е възложено упражняване на родителски права /в този смисъл решение № 249 от 6.01.2020 г. по гр. д. № 351/2019 г. на ВКС, IV г.о./

В случая се установява, че бабата и децата живеят в едно и също населено място – гр. София. Децата посещават детска градина. Същите имат редовни контакти и с останалите си близки роднини – баба и дядовци. Ето защо при определяне на подходящия режим на лични отношения следва да се намери баланс между необходимостта от регулярен контакт между бабата и децата от една страна и необходимостта децата да прекарват време с майка си и останалите си роднини от друга, и то при съобразяване с обстоятелството, че през седмицата децата посещават детска градина, а впоследствие се очаква да започнат да посещават училище.

Правилно първоинстанционният съд е определил мерките за лични отношения между бабата и децата първоначално да се осъществяват в присъствие на майката. Децата са на ниска възраст, а от друга страна към момента майка им подхожда с недоверие към бабата Н.Н., като осъществяване на контактите в нейно присъствие според въззивния съд би допринесло за преодоляване на това недоверие и изглаждане на отношенията между нея и ищцата в степен, която да им позволява нормална комуникация относно децата и техните нужди и интереси. Няма данни към момента постановените от районния съд мерки за лични отношения да се изпълняват. Бабата на децата ги е виждала регулярно преди смъртта на баща им /в този смисъл показанията на св. Т. П./, а впоследствие се е срещала веднъж с тях по повод изготвянето на съдебно-психологическата експертиза, и то във връзка с изпълнение указанията на въззивния съд относно необходимостта от такава

среща, както и веднъж случайно, като тогава с майката на децата са посетили заедно детски център. Ето защо налице е необходимост за период от няколко месеца срещите между децата и баба им да са в присъствие на майката или определено от нея трето лице.

При съобразяване с възражението на майката, че за нея и децата е неудобно определените мерки за лични отношения да са в рамките на почти цял ден в две съботи от месеца, доколкото така се отнема възможността тя самата да прекарва време с децата си, въззивният съд намира, че първоначалните мерки на лични отношения между децата и ищцата следва да се осъществяват от 10,00 ч. до 14,00 ч. всяка първа събота от месеца, както и от 14,00 до 18,00 ч. всяка трета събота от месеца, в присъствие на майката или друго определено от нея трето лице, с изключение на времето, когато майката ползва платен годишен отпуск. Тези мерки следва да се изпълняват за срок от шест месеца.

Определените от първоинстанционния съд мерки за лични отношения след изтичане на преходния шестмесечен период са подходящи и адекватни за възрастта и нуждите на децата. Същите посещават детска градина, като впоследствие се очаква да започнат да посещават и училище, поради което не следва мерките за лични отношения с баба им да са през делничен ден, тъй като това би създавало затруднение за тях. По съгласие на страните, такива мерки биха могли да бъдат доброволно уредени.

Въззивният съд намира, че на бабата следва да се даде възможност да взема децата с преспиване за определен период през летния сезон. Вещото лице сочи, че децата са на ниска възраст и все още не са се отделяли от майка си, поради което намира за подходящо първоначално майката на децата да присъства в тези моменти, за да се осигури плавен преход. Предвид отношенията между страните към този момент обаче въззивният съд счита, че не следва да определя мерките, включващи преспиване при бабата, да се изпълняват в присъствие на майката, доколкото към момента това би могло да създаде предпоставки за изостряне на конфликта между тях. Такава уговорка страните могат да постигнат доброволно. С оглед осигурената възможност децата да се срещат с баба си в присъствие на майката, съгласно изложеното по-горе, и предвид определения от съда шестмесечен преходен режим, началният момент, от който бабата ще има право да взема децата с преспиване през летния сезон ще настъпи следващата календарна година, като дотогава се очаква децата да са достигнали до етап в развитието си, който да им позволява да преспиват отделно от майка им, без това да им причинява емоционален дискомфорт, а същевременно през този период от време, при спазване мерките на лични отношения с баба им, ще са изградили и добра емоционална връзка с нея.

Предвид изложеното, първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частта, с която са определени мерки за лични отношения между бабата и децата за шест месеца в присъствие на майката, като бъде постановено същите да се изпълняват съгласно изложеното по-горе, а в останалата част решението като правилно следва да бъде потвърдено.

При този изход на спора никоя от страните няма право на съдебни разноски, доколкото въззивната жалба е частично основателна и частично неоснователна.

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 20224482 от 20.12.2021 г. по гр.д. № 53987/2020 г. на Софийски районен съд, III гражданско отделение, 83 състав, **в частта**, с която са определени на основание чл. 128, ал. 1 СК мерки за лични отношения на бабата Н. М. Н., с ЕГН *****, с децата Р.М. Ш., ЕГН *****, и З.М. Ш., с ЕГН *****, както следва: бабата има право да вижда и взема децата всяка втора и четвърта седмица на месеца в събота от 10.00 часа до 16.30 часа в присъствие на майката или определено от нея трето лице за срок от шест месеца от влизане в сила на решението, като вместо него **ПОСТАНОВЯВА:**

ОПРЕДЕЛЯ на основание чл. 128, ал. 1 СК мерки за лични отношения на бабата Н. М. Н., с ЕГН *****, с децата Р.М. Ш., ЕГН *****, и З.М. Ш., с ЕГН *****, както следва: **за срок от шест месеца**, считано от постановяване на съдебното решение, от 10,00 ч. до 14,00 ч. всяка първа събота от месеца, както и от 14,00 до 18,00 ч. всяка трета събота от месеца, в присъствие на майката или друго определено от нея трето лице, с изключение на времето, когато майката ползва платен годишен отпуск. За всяка първа седмица от месеца се счита тази, в която всички дни от седмицата са от съответния месец.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20224482 от 20.12.2021 г. по гр.д. № 53987/2020 г. на Софийски районен съд, III гражданско отделение, 83 състав, **в частта**, с която са определени на основание чл. 128, ал. 1 СК мерки за лични отношения на бабата Н. М. Н., с ЕГН *****, с децата Р.М. Ш., ЕГН *****, и З.М. Ш., с ЕГН *****, както следва: след изтичане на шестмесечния срок бабата има право да вижда и взема децата всяка втора и четвърта седмица на месеца в събота от 10.00 часа до 16.30 часа без присъствие на майката или определено от нея трето лице като взема и връща децата от дома на майката; десет дни през лятото, които не съвпадат с платения годишен отпуск на майката.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от съобщаването му на страните по реда на глава XXII от Гражданския процесуален кодекс.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____